

Erasmus+KA1

Obiskali smo dvema manjša muzeja: [Rovaniemi Art Museum](#) (FI) in [Muzej moderne i suvremene umjetnosti v Reki](#) (HR). V obeh muzejih smo imeli možnost zelo poglobljenega vpogleda v njihovo delovanje. Srečali smo se z vsemi zaposlenimi in tudi z nekaterimi zunanjimi sodelavci-kami, ki so nam predstavili svoje delovne prostore in delo. Za določen čas smo z njimi sobivali in se z njimi tudi neformalno družili (na jutranji kavi, kosilu, ogledih mesta). Tako v Rovaniemiu kot v Reki so nam partnerji organizirali tudi srečanja v drugih sorodnih ustanovah v mestu in okolici. V Reki so za nas priredili pogovore s tremi umetniki_cami, ki z muzejem občasno sodelujejo tudi pri izvajanju izobraževalnih dejavnosti za odrasle. Del časa, ki smo ga preživeli v njihovih ustanovah smo namenili tudi predstavitvi UGM in naših programov ter razpravi o možnostih sodelovanja (morda v obliki umetniške razstave in spremljevalnega programa). Dobra komunikacija in pozitivna energija med nami je oba partnerja motivirala, da nas njihovi zaposleni obiščejo tudi v Mariboru. Kolegici iz Finske, Kaija Kahkonen in Anniina Koivurovasta, sta nas že obiskali med 7. in 13. 10. 2022, kjer sta spremljali naš program ter obiskali druge kulturne ustanove v Mariboru in Ljubljani. Vsekakor smo z zaposlenimi iz obeh sodelujočih organizacij vzpostavili dobre prijateljske in profesionalne odnose, ki se z zaključitvijo projekta niso končali.

Nekoliko težje je bilo vzpostaviti bolj poglobljeni odnos s partnerji iz Berlina in Espa, kjer sta nas gostili organizaciji z veliko več zaposlenimi, kot jih je v UGM. Od zaposlenih v [Berlinische Galerie](#) smo se srečali samo z vodjo izobraževalnega oddelka Katrin-Marie Kaptain in nekaterimi izvajalci programov, ki smo jim sledili pri njihovem delu (voden ogled po zbirki za odrasle, delavnica DROP IN za vse generacije). Katrin-Marie Kaptain nam je predstavila prostorske prilagoditve razstavišč, še posebej s ponosom je izpostavila prilagoditev razstavišča in interpretacije umetnin za slepe in slabovidne - s talnimi oznakami in klopmi, na katerih je dovolj prostora za osebo z okvaro vida ter njenega spremljevalca, tipne slike itd. Z njenim posredovanjem so nas sprejeli tudi v drugih ustanovah v Berlinu - v izredno sodobno opremljenih prostorih Haus Bastian - Center for Cultural Education, kjer smo lahko prisostvovali izobraževanju za učitelje_ice, ki so se seznanili z interdisciplinarnim pristopom spoznavanja umetnosti (povezovanje umetnosti z rastlinstvom, športom, spoznavanje spolnosti s pomočjo umetnosti). Prispevek Berlinische Galerie nam je dal vpogled v njihovo bogato zbirko moderne in sodobne umetnosti, sodobne muzejske prostore dostopne vsem - tudi s spremljevalnim programom, ki premišljeno upošteva bogato multikulturno raznolikost Berlina.

V [Espo Museum of Modern Art - EMMA](#) je bilo podobno

Uspeli smo se dogovoriti samo za dvodnevni izobraževalni obisk, kar smo smiselno izkoristili na poti, ko smo se vračali domov iz Rovaniemija na severu Finske. Tudi tukaj nas je sprejela samo vodja oddelka za izobraževanje Reetta Kalajo, ki je korektno predstavila ustanovo, zbirko in razstavo konceptualnega umetnika Daniela Burena ter spremljevalne programe. Po razstavišču so bile postavljene prostorske oznake in premišljeno oblikovane nalepke z navodili in vprašanji, ki spodbujajo poglobljen ogled razstave ter digitalne naprave za reševanje enostavnih likovnih nalog, s katerimi se poustvarja razstavljenе umetnine. EMMA nas je pritegnil kot večji nacionalni muzej, ki ne stoji v mestnem središču, temveč sobiva z blokovskimi naselji v Espu. Rettaa je poročala o velikem obisku prebivalstva iz neposredne okolice, ki smo ga sredi tedna v dopoldanskem času tudi doživeli - s starejšimi pari, ki so se sprehajali po razstavišču, se pogovarjali, fotografirali, z družinami z mlajšimi otroki in posamezniki. Zasluge za takšen obisk gredo [muzejski karti](#), ki jo po ugodni ceni lahko pridobi vsak polnoletni Finec_ka in z njo prost vstop v vseh 350 nacionalnih muzejev.

Rettaa nas je napotila tudi v druge muzeje. V Ateneumu nas je sprejela muzejska pedagoginja Erica Othman. Predstavila nam je izobraževalne programe muzeja, delavniške prostore in nas popeljala po zbirki, ki je na rahločuten in nevsiljiv način prilagojena tudi za osebe z okvaro vida (nap. možnost dotikanja originalnih kipov iz bron).

Starejše osebe na razstavah moderne in sodobne umetnosti

V zadnjih letih smo v UGM poskušali vzpostaviti nove [programe za starejše odrasle](#), ki so v našem sicer bogatem izobraževalnem programu bili najmanj zastopani. Poskušamo jim pokazati, da je tudi muzej moderne in sodobne umetnosti prostor zanje, kjer lahko pridobivajo nova znanja, izkušnje in poznanstva. Zato smo v okviru projekta želeli v sorodnih muzejih po Evropi raziskati dobre primere prakse vključevanja starejših. Že takoj na

začetku nam je v veliko oviro bil položaj, ki ga je povzročila epidemija. Muzeji so bili zaprti, ob ponovnem odprtju pa so prav starejši bili najbolj ranljiva skupina, ki se v javne prostore še ni vračala. Klub temu smo našli partnerje, s katerimi smo sicer delili podobne težave - kako starejšo laično publiko motivirati za spoznavanje umetnosti 20. in 21. stoletja. Vseeno smo drug z drugim lahko delili zanimive projekte. Na izobraževalnem obisku v Muzeju moderne in sodobne umetnosti v Reki (HR) so nas kolegice navdušile s projektom **Umetnost in kulture 54+** [Kultura dopolavora-jučer danas sutra](#), v katerem so v obnovljene muzejske prostore, v katerih je bila nekoč tovarna sladkorja, povabili nekdanje zaposlene (54+). Projekt je imel dva cilja: strokovno usposabljanje zaposlenih v kulturi in umetnikov za približevanje umetnosti starejšim od 54 let ter socialna vključenost in izboljšanje kakovosti življenja oseb starejših od 54 let, ki so skozi projekt izboljšale socialne, kognitivne, emocionalne in ustvarjalne sposobnosti, s katerimi lahko izboljšajo svoje možnosti zaposlovanje. Projekt je osnova za njihovo nadaljnje delo s starejšo publiko. Zanje so nato v njim znanih prostorih izvajali delavnice fotografije, videa, slikarstva in performansa, ki so jih vodili lokalni umetniki_ce ter pri tem bili deležni zelo pozitivnih odzivov. Idejo gradnje **novega znanja na znanih izkušnjah** smo prenesli v naš medgeneracijski projekt *Šivam in pripovedujem* (projekt sta vodili Andrej Borin in Simona Šuc). Starejši so svoje spretnosti šivanja lahko prenašali na mlajše generacije, kar so doživljali kot prijetno in koristno druženje, ter se hkrati seznanjali s sodobno umetnostjo, ki se jo lahko ustvarja tudi s šivanjem. Primere takšne umetnosti so potem spoznavali na razstavi *Prevzetnost in pristranost narodne noše* (UGM, 2022). V projekt je bilo vključenih skoraj 200 otrok, mladih, odraslih in starejših (med drugim iz Doma Dance Vogrinec v Mariboru), ki so skupaj ustvarili dve sliki – krpanki, ki se je združila z vezeninami vseh udeležencev.

Muzejsko izobraževanje na daljavo

Glede na to, da zaradi epidemije nismo imeli možnost slediti prav veliko programom za starejše, pa se je odprla možnost sledenja in raziskovanja muzejskega izobraževanja na daljavo, ki ga v naši prijavi na projekt nismo načrtovali. V umetnostnem muzeju v Rovaniemiu, mestu na Laponskem, so imeli že pred epidemijo dokaj dobro vzpostavljen program na daljavo za skupine iz bolj oddaljenih krajev - z odlično tehnološko podporo in ob zavedanju, da program na daljavo zgolj informira, ne more pa nadomestiti stika z umetnostjo v živo. Zato so pridobili sredstva, s katerimi so omogočili skupinam iz oddaljenih krajev tudi obisk in ogled umetnin v živo. Tudi mednarodna konferenca ICOM je med drugim del programa posvetila ravno digitalizaciji muzejev. Prevladovale so sicer predstavitve projektov, ki so tehnologijo predvsem vključevali v programe za otroke in mlade, manj pa odrasle. Kljub temu smo na podlagi vpogleda v druge prakse, oblikovali hibridno dejavnost za starejše, ki jim je dostop v muzej otežen. Prostore UGM smo jim pokazali na daljavo, na kar so se starejši dobro odzvali, komunicirali so s kustosinjo na drugi strani linije, nato pa smo se z njimi družili še v njihovem vsakdanjem prostoru. Dejavnost smo vključili v naš redni program Galerija na obisku. Link???

Po zaključenem projektu in osvojenimi novimi znanji, spretnostmi in veščinami, bo UGM zagotovo postal še bolj vključujoč in dostopen muzej. Že takoj po obisku smo zasnovali nekaj novih programov, vsekakor pa bomo vrsto zamisli postopoma vključevali v naše prostore in izobraževalne programe tudi v novem razstavišču UGM, katerega otvoritev se načrtuje leta 2024. Trenutno se veselimo nove sezone, 2023 – 2024, za katero snujemo programe po vzoru programa iz Haus Bastian iz Berlina, ki bodo vizualno umetnost povezovala z drugimi učnimi področji, nap. z gibanjem, kar pomeni, da bomo ob spoznavanju umetnosti poskrbeli tudi za telesno aktivnost.